

Buletin eugenic și biopolitic

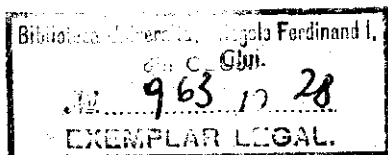
Vol. I.

Ianuarie 1927

No. 1

BCU Cluj / Central University Library Cluj

- * * *
- I. MOLDOVAN: **Introducere.**
Eugenia — Igiena națiunii.
Biopolitica.
- V. PUȘCARIU: **Teoriile evoluției.**
Problema eredității.
- GH. POPOVICIU: **Ce este puericultura.**
- M. ZOLOG: **Importanța demografiei.**
- I. MOLDOVAN: **Combaterea boalelor venerice.**
Iniințarea unui Institut de igienă și sănătate publică.
- M. ZOLOG: **Indatoririle școliei.**
- V. MANUILA: **Asistența socială.**
Rolul femeilor în asistența socială a familiei.
- I. MOLDOVAN: **Sora de ocrotire.**



Introducere.

Scopul buletinului nostru este, de a răspândi în cercuri cât mai largi cunoștința legilor biologice, cari ne guvernează soarta ca indivizi, națiune, patrie, și de a arăta calea, cum va trebui să ne conformăm în concepția de viață, în activitatea noastră, în răspunderi și indatoriri acelor legi, pentru a nu ne periclita viitorul prin ignoranță și neglijență ori pentru ca alții să nu ni-l pericliteteze exploatănd slăbiciunea noastră. Vom face deci cunoscute acele părți ale biologiei generale, cari sunt neapărat necesare pentru a putea judeca evoluția biologică a poporului nostru, ne vom ocupa cu biologia, patologia și igiena națiunii noastre și vom discuta în lumina biopoliticeii conducerea și executiva în Stat, așa cum este și așa cum ar trebui să fie. Vom discuta legi și regulamente, întrucât ating prosperitatea biologică a capitalului uman și vom raporta asupra anchetelor și studiilor întreprinse, în scopul de a urmări capitalul nostru biologic, a-i stabili calitățile și a-i studia deosebirile și importanța lor.

În mod forțat vom ajunge în conflict cu ceea ce există azi, dacă nu corespunde cerințelor elementare, firești ale neamului. Expunerile noastre însă, bazate pe adevărurile științei și conduse de răspunderea biologică națională, vor fi lipsite de orice agresiuni personale, de proselitism ori dușmănie politică. Sinceritatea va fi nota caracteristică atitudinii noastre și ea nu poate jigni pe nimeni atunci, când este necesară în interesul neamului și a patriei.

Dat fiind spațiul restrâns, care ne stă la dispoziție și varietatea problemelor, cu care va trebui să ne ocupăm, articolele noastre vor fi scurte, urmând ca să tratăm în fiecare număr problemele principale și să ajungem în acest mod prin șirul articolelor continuative la o orientare mai complectă.

Prin acest buletin secția noastră face un nou pas înainte în activitatea sa culturală, care a putut lua un avânt deosebit grație concursului devotat al membrilor săi și în special grație sprijinului atât de binevoitor și efectiv al președintelui „Astrei“, care este

Domnul V. Goldiș, actualul ministru al Cultelor și Artelor. Ținem să relevăm aici cu o deosebită grațitudine și faptul, că Ministerul Sănătății publice ne-a acordat în perioada bugetară trecută, sub conducerea Dlui Ministru *Saveanu*, un ajutor de Lei 500,000, iar pentru anul bugetar curent D-l Ministru *Lupaș* ne-a aprobat un fond de Lei 300,000.

Prof. I. Moldovan.

Prof. I. Hațiegan.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Eugenia — Igiena națiunii.

Eugenia este de dată recentă, definită de creatorul ei cercetătorul englez *Galton* ca știința, care se ocupă cu factorii, cari pot modifica în bine sau în rău calitățile de rasă — mintale sau fizice — ale generațiilor viitoare. Scopul eugeniei este ameliorarea calitativă a rasei. Ea este negativă atunci, când se referă la suprimarea ori eliminarea factorilor, susceptibili de a influența în rău generația viitoare, ea este pozitivă când dă concursul acelor calități ori factori, cari ridică nivelul calitativ al generații viitoare. Eugenia se ocupă exclusiv de calitățile ereditare, cari trec deci prin moștenire din părinți asupra copiilor și nu se interesează de alte calități datorite influenței mediului fizic sau social. Măsurile eugeniei negative sunt prevenirea daunării generației viitoare prin boli și intoxicațiuni (venerii, alcoolism etc.) și eliminarea dela procreare a indivizilor imbecili, criminali, ori suferind de alte boli sau defecte ereditare, iar în partea ei pozitivă ea încearcă să ușureze procrearea indivizilor cu calități psihice și fizice normale sau superioare.

Eugenia nu se gândește la reîntronarea selecțiunii naturale și deci lă recăderea în primitivitate, ea nu se gândește nici la o ameliorare a rasei prin mijloace împrumutate zootehniei, selecționând și copulând autoritativ indivizi cu calități superioare. Dacă câțiva adepți prea înflacărați și lipsiți de critică și de simțul realității au militat pentru astfel de idei, este cel puțin o ușurință regretabilă și o lipsă de seriozitate, dacă cineva ironizează și bagatelizează întreaga nouă știință din motivul acelor exagerări.

Eugenia s'a născut și a devenit o necesitate în urma constatării, verificate deja anticipat prin dispariția atâtor popoare, ajunse la apogeul civilizației lor, că anume cu tot progresul economic și cultural, cu toate că în urma concursului dat de știință și de confort, viața individuală a câștigat și câștigă neîncetat în durată și prosperare aparentă, cu toate acestea și chiar în raport direct cu acel progres, vigoarea fizică și psihică generală descrește în generațiile succesoare. Față de acest fapt îngrijorător avem datoria, de a-i cerceta cauzele și de a ne gândi din timp la măsuri de prevenire, chiar dacă la poporul nostru încă nu sunt manifeste semnele de degenerare. Indiferența, care refuză ori este prea comodă,

de a judeca temeinic acest fenomen ori care se bazează pe o încredere oarbă în generozitatea sorții, este mai regretabilă chiar și decât exagerările amintite.

I. Moldovan.

Biopolitica.

Politica este studiul și practica guvernării, prin care Statul se achită de indatoririle sale față de cetățeni. Aceste indatoriri erau puține atunci, când guvernarea, identică cu exploatarea maselor cetățenilor, era rezervată pentru o categorie de persoane, redusă ca număr, selecționată prin naștere, ori apartținerea unei clase ori caste, și când scopul guvernării era satisfacerea intereselor conducătorilor în primul rând. Era o stare comparabilă cu exploatarea muncitorilor într'o fabrică primitivă la începutul erei industrializării, când lucrătorii erau la discreția industriașului, care în schimbul unei plăți de mizerie îi exploata fără cruțare. Atunci conducea tradiția, inspirația, abilitatea, forța, rutina și grija pentru interesul propriu, iar capitalul uman, efitin, desconsiderat, incult, se subordona din frică, necesitate, indiferență, tradiție, fără drepturi și fără pretenții.

Dar industrializarea a progresat, concurența s'a accentuat, brațele de muncă a devenit mai scumpe, mai căutate și muncitorii, mai luminați, a început să protesteze, să se revolte contra exploatării fără scrupul și nerespectării necesităților lor firești și elementare. A conduce o fabrică a început să devină o chestie de știință proprie, iar muncitorii organizați au început să se intereseze de conducerea fabricii, de mersul producției și de economia fabricii, ridicând pretenții motivate în ce privește participarea la conducere, administrație, și la beneficii. Patronul dându-și în parte seama de valoarea motorului uman, a început, a-l menaja, a-l ocroti, garantând un minim de existență, luând măsuri de prevenire și tratament, pentru a-l menține — fără întreruperi dăunătoare exploatării — într'o continua capacitate de muncă, urcând deci rentabilitatea muncitorului. Din ciocnirea intereselor pur economice ale patronului și ale muncitorului a rezultat o stare de fapt mai echitabilă din-

punct de vedere material, departe însă de a corespunde necesităților reale; a rezultat discuțiunii, stabiliri de principii, doctrine variate în ce privește intangibilitatea proprietății individuale, repartiția mijloacelor de producție și a produsului însuși.

Cu acest stadiu al evoluțiunii organizării și conducerii unei fabrici, se poate compara politica de azi, principiile pe cari se bazează guvernarea, practica ei și situația cetățenilor. Și aici punctul de plecare, mijlocul de acțiune și ținta de atins sunt valori materiale, iar capitalul uman este ocrotit și respectat numai, întrucât se pare rentabil. Arta de a governa a început să devină o știință, participarea tot mai largă la conducerea și controlul treburilor publice a cetățenilor, mai luminați în urma obligativității instrucției școlare, mai conștii de drepturile lor, a devenit o necesitate. Și aici ciocnirea intereselor proprietarilor mari cu necesitățile masselor de muncitori a dus la formarea de principii și sisteme politice, variate după interesul vizat, individualiste ori sociale, în jurul cărora s'a format partide politice, luptând pentru modul de repartitie a mijloacelor de producție și a produsului economic, pentru principiul pe care îl reprezintă și pe care-l cred și susțin ca singurul salvator a situației și ca singurul îndreptățit, de a fi luat ca baza și ținta guvernării. Capitalul uman se ocrotește — și aceasta insuficient — exclusiv din punct de vedere fizic, iar instrucția, care i-se dă și la care se reduce educațiunea sistematică, se face exclusiv în scopul, ca cetățeanul viitor să acumuleze cât de multe cunoștințe — indiferent de capacitatea sa — pentru a-și putea servi cât de mult patronul, Statul. Așa este azi situația, care se pare pentru mulți fatală.

Dar industria a progresat mai departe, conducerea ei în alte țări a devenit realminte o știință, organizarea științifică a muncii, bazată pe faptul atât de banal și totuși atât de nou, că factorul hotărîtor în producție este capacitatea biologică a muncitorului, capacitatea fizică, intelectuală și sufletească la un loc. Stabilirea acestei capacități prin metode precise, selecționarea muncitorilor după valoarea și predispoziția lor biologică, instrucția și îndrumarea lor spre ocupațiunea mai acomodată acelei capacități, alcătuirea condițiilor de muncă, de existență, de repaos și distracție în așa fel, ca dispoziția și capacitatea de muncă se fie ținută în mod optimal la nivelul fiziologic admisibil, ocrotirea familiei muncitorului, educațiunea sa generală pentru participarea conștientă la viața publică, toate aceste duc — cu toată reducerea orelor de muncă — la maximum unei producții perfecționate, în minimum de

timp și fără a dăuna capitalul uman angajat, apreciat și răsplătit după valoarea lui reală, biologică. În baza acestui sistem, care face din muncitor un colaborator conștient, viguros și atașat suferințelor muncii, simțându-se ca partinică specific creatoare în agregatul producției, în contrast cu munca monotă, distrugătoare de suflet, fizic și intelect, a trecutului, în baza acestui sistem mai ușor se armonizează interesele patronilor și muncitorilor, dispar chiar contraste prin faptul nivelării deosebirilor între conducător și muncitor. Este un sistem care pune în centrul preocupărilor sale valoarea productivă reală, biologică, atât a conducătorilor cât și, deosebi a muncitorilor, pătruns fiind de adevărul, că abia acest fundament garantat, se poate ajunge la optimul de producție.

Organizarea științifică a muncii, deși nu ne poate servi ca model perfect pentru organizarea unui Stat, totuși ne servește indicațiunea precisă și experimentată, cum poate și trebuie să evolueze studiul și practica guvernării. Politica fundamentală va trebui să fie aceea, care se bazează *în primul rând* pe capacitatea biologică a capitalului uman, pe care îl selecționează, crește, îndrumă și ocrotește în așa fel, ca să se poată valida, să producă optimal atât în interesul patriei cât și al său propriu, fără a dauna nici generația actuală, nici cele viitoare. Prosperitatea — nu numai fizică — ci biologică, integrală a capitalului uman, satisfacerea intereselor biologice și nu exclusiv materiale ale acestui capital, este singura bază reală a producției atât culturale, cât și economice și trebuie să fie ținta activității în cadrele statului. Dat fiind acest fundament solid, ușor va rezulta din concurența politicii individualiste și sociale — în diferitele lor variațiuni — optima acomodare la situațiunea dată. *Biopolitica, știința guvernării bazate în primul rând pe capacitatea biologică a cetățenilor și îndreptate către prosperitatea lor biologică, este politica fundamentală, conștiința regulătoare a tendințelor individualiste și sociale.* Ea deci nu este o politică militantă, de partid, ci trebuie să fie la baza oricărei politici, care vizează de fapt și sincer binele patriei.

Sper, că din expunerea aceasta rezultă clar, că biopolitica nu este identică nici cu igiena națiunii, nici cu organizării sănătății publice, care este numai o parte integrantă a ei. Ea nu este o problemă oarecare medicală, ci problema unică, dominantă, în vederea căreia trebuie să-și coordoneze eforturile, trebuie să coopereze toate ramurile specializate în activitatea de Stat, așa cum într'un organism, abia prin cooperarea echilibrată a funcțiilor specializate se garantează o rezultantă optimă a vieții.

Nu cred, că mai poate cineva afirma, că biopolitica este anticulturală, când doar ea încearcă să garanteze, ca fiecare să se poată valida productiv optimal în raport cu capacitatea sa.

I. Moldovan.

Teoriile Evoluției.

Istoric. Teoriile fixiste: Linné. Cuvier. Precursorii transformismului: Buffon, Goethe, Oken.

Socotelile combinate ale oamenilor de știință: astronomi, fizicieni, geologi dau apariției vieții pe pământ o vechime care ar fi cuprinsă între patruzeci și o sută de milioane de ani înaintea epocii în care trăim. Ce s'a întâmplat în timpul atâtor nenumărate și îndepărtate secole cu viețuitoarele pământului: plante și animale a fost o întrebare care a încercat de multă vreme spiritul omenesc.

Dominat însă de imaginația păgână care atribuia majorității animalelor o putere supranaturală, subjugat apoi de credințele religioase spiritul omenesc n'a admis la început decât ipoteza *creaționistă*.

Această ipoteză, după care viețuitoarele au fost create la facerea lumii așa cum le cunoaștem astăzi, mărginindu-se a se repeta fără a schimba nimic din forma inițială, se găsește atât în doctrinele filosofilor greci și romani, cât și în ale teologilor și filosofilor Evului Mediu. În multe din scrierile acestor din urmă mai ales, se vorbește de animale cu forme și puteri misterioase, care n'au existat bineînțeles decât în închipuirea celor ce le-au descris.

Deși în mod vag, ideia evoluției a preocupat chiar pe unii din acești filosofi din antichitate (școala ionică: *Empedocle, Aristot*) și Evul Mediu, dacă nu sub forma unei teorii științifice cel puțin în concepția lor filosofică, explicarea transformărilor, pe care le-au suferit viețuitoarele de la apariția lor și până 'n zilele noastre nu-și găsește o bază științifică decât mult mai târziu, în urma descoperirilor făcute în știință, începând cu sfârșitul celui de al XVII-lea secol.

Aceste descoperiri, care au produs o adevărată revoluție în științele naturale, deschizând calea teoriei evoluției sunt: *circulația sângelui*, descoperită de *Harvey*, *microscopul* — pus imediat în serviciul studiului viețuitoarelor de *Malpighi* și *Leuwenhoeck*, *cunoașterea spermatozoidului*, care va duce la creierea unei noul științe: *embriologia*.

Drept urmare a acestor descoperiri apar studii conștiințioase în toate domeniile științelor naturale, dintre care se disting cele ale entomologului *Réaumur* și ale botanistului *Fournefort*.

Intervenția botanistului suedez *Linné*, care în vestita sa *Systema naturae* (1735) întemeiază o clasificare nouă bazată pe nomenclatura binară, admisă și astăzi, e un factor însemnat în progresul științelor naturii. Din nefericire însă *Linné* devine reprezentantul cel mai autorizat al fixității speciilor, doctrină care e ilustrată în cunoscutul aforism: „Speciile sunt ființe deosebite și nu cunoaștem decât atâtea câte au fost create la început“.

Fixitatea speciilor devine în curând ridicată la rangul de principiu indispensabil în cercetările științifice de către marele naturalist *Cuvier*.

Creaționist tot atât de convins ca și *Linné*, *Cuvier* pune însă bazele unor științe noi: *anatomia comparată* și *paleontologia*, care în ciuda concepțiilor sale asupra fixității speciilor vor servi mai târziu, tocmai ca probe evidente pentru a demonstra că speciile evoluiază.

Studiind păturile sedimentare de la *Montmartre*, *Cuvier* constată că ele conțin genuri și specii de animale dispărute, cu atât mai deosebite de cele de astăzi cu cât păturile sunt mai profunde, constatare ce-l face să emită cele două idei importante — *corelația formelor și perfecționarea lor progresivă* — idei menite să deschidă drumul transformismului. Neîmpăcat totuși cu teoria simplistă a creaționismului, *Cuvier* caută o explicare a prezenței faunelor deosebite în pături succesive în schimbările brusce, ce le-ar fi adus la suprafața pământului: catastrofele (vulcani, transgresiuni marine), faunele distruse fiind înlocuite prin altele noi venite pe calea migrațiilor din alte părți ale pământului.

Grație autorității științifice ce și-o câștigase prin scrierile sale, *Cuvier* a reușit să-și impună părerile majorității contemporanilor și să-și creeze discipoli entuziaști, fapt care a întârziat însă cu jumătate de veac răspândirea ideii evoluției.

Cu toate acestea izbânda acestei idei era în mers progresiv. Spirite mai îndrăznețe seduse de principiul continuității se arăta-

seră chiar în timpul Renașterii în persoana lui *Luciolo Vanini*, condamnat pentru ideile sale transformiste cu tăierea limbei și arderea pe rug de viu, apoi a filosofilor din sec. XVIII-lea: *Bacon, Pascal, Kant*, etc.

Unul din cele mai mari obstacole ivite în calea progresului transformismului a fost dăinuirea chiar în acest timp a vechei credințe a oamenilor că lumea e făcută pentru dânșii și că pământul e centrul ei.

Chiar *Buffon*, marele precursor al transformismului a fost la început împiedecat să creadă în evoluția formelor vii, pentru că admitând un strămoș comun al calului și al măgarului trebuia să admită și părerea, că omul și maimuța sunt din aceeași familie și această consecință revolta trufia omului — considerat reprezentant al Creatorului pe pământ.

Buffon rezistă însă influenței doctrinelor teologice aducând o îndrumare precisă și fecundă ideii evoluției. El dă noțiuni foarte exacte asupra succesiunii speciilor în diferitele „*Epoci ale naturei*”, denumire ce reprezintă titlul uneia din principalele sale scrieri, indicând drept cauză a modificărilor suferite de animale *temperatura climatei, calitatea hranei* și insistând asupra originii comune a faunei din noul și vechiul continent.

Ideile sale asupra felului cum s'a reînnoit populația mărilor, unele animale dispărând pentru a lăsa locul altor mai perfecționate sugerează pentru întâia oară concepția luptei pentru existență pe care o va ilustra un secol mai târziu Darwin.

Un sprijin însemnat e adus în favoarea transformismului de către *Oken* și *Goethe*, cari emit în același timp și independent unul de altul teoria vertebrală a craniului, după care cutia craniană ar fi o continuare a coloanei vertebrale, compusă din vertebre care au suferit transformări.

Goethe ocupându-se și cu metamorfoza plantelor emite deasemeni părerea că toate organele plantelor ar proveni din metamorfoza unuia singur — frunza, vedere împărtășită câțiva ani mai târziu și de *Erasmus Darwin*, bunicul ilustrului renovator al transformismului.

Val. Pușcariu.

↓ Problema Eredității.

Natura eredității. Mendelismul.

Ereditatea este astăzi una din problemele fundamentale ale Biologiei, importanța ei ca studiu depășind de multă vreme simplul rol al interpretării fenomenelor din domeniul ce-i aparține, prin aplicațiile legilor ei precise în controlul evoluției ființelor viețuitoare și în ultima instanță a însăși evoluției omului.

Nu e mai puțin adevărat însă, că deși chestiunea eredității intră în făgașul observației obișnuite, numele ei fiind foarte des pomenit, mulți văd încă în ea o forță misterioasă care veghează asupra destinului omului.

Dănuirea interpretărilor mistice împotriva explicărilor științifice în ereditate e una din puținele rămășițe ale vitalismului, care alungat din celelalte ramuri ale biologiei și-a găsit încă adăpost în aceia în care știința pozitivă nu și-a spus ultimul cuvânt pentru a explica diferitele ei fenomene.

Se știe de pildă, că în mod general copiii se aseamănă cu părinții, asemănarea putând fi realizată în felurite chipuri. Astfel uneori descendentul se aseamănă fie cu tatăl, fie cu mama, fie cu unul din bunici sau chiar cu un strămoș foarte îndepărtat, ceea ce se numește *atavism*.

Dar foarte adeseaori, jocul asemănărilor mai cu seamă în ce privește trăsăturile feței omului capătă variațiuni foarte deosebite; un copil putând moșteni în același timp ochii și culoarea părului mamei, nasul și bărbia tatălui — asemănările putând fi schimbate chiar în cursul creșterii copilului. (Cazul când la început copilul se aseamănă cu unul din părinți, pierzând apoi această asemănare primitivă pentru a căpăta caractere din ce în ce mai apropiate de celalt).

În fața unor asemenea neregularități, nu e de mirare că ereditatea a părut capricioasă, justificând părerea lui Balzac, care o considera drept „un dedal în care știința se pierde” și că nu numai profanii, dar chiar oamenii de știință au recurs la interpretări mistice pentru a-și explica moștenirea unor anumite caractere.

Trebuie să adăogăm însă că la felul greșit cum a fost și este încă privită problema eredității a contribuit deopotrivă semnificația vulgară dată cuvântului ereditate și considerațiile teoretice sau speculațiile filosofice făcute asupra ei.

Concepția de a considera ereditatea ca un „factor“ al organismului, ca o forță independentă cu menirea de a determina transmiterea diferitelor „caractere“ urmașilor n'a produs decât confuzie și a adus în mod fatal la interpretări misterioase — cum se poate observa în diferite tratate de medicină în care autorii considerând ereditatea drept esența ipotetică a fenomenelor, îi atribuie cauza unei sau altei maladii.

În realitate însă ereditatea nu-i decât o simplă constatare, *un fapt de continuitate între ascendenți și descendenți*.

Toate aceste erori și confuzii sunt pe cale de a fi complet înlăturate, decând studiul eredității a intrat în o fază nouă, părăsind domeniul pur speculativ intrând în cel experimental.

Chiar dela primele cercetări experimentale, care au descoperit legile după care se face distribuția caracterelor de asemănare și deosebire în cursul generațiilor succesive s'a putut întrevădea contribuția pe care vor aduce-o aceste legi aplicate la om, spre a prevedea rezultatele morfologice, fiziologice și patologice ale unirei dintre doi indivizi.

Primii care au surprins mecanismul intim al asemănărilor ereditare au fost *Ch. Naudin* la Paris și *Gr. Mendel*, călugăr la mănăstirea Augustinilor din Brno (1865).

Pe când însă Naudin a încercat să pătrundă procesul intim rezultat din unirea elementelor sexuale, Mendel întrebuițează procedeul statistic pentru a exprima rezultatele experiențelor lui. Cu o putere de analiză demnă de admirat, el a urmărit timp de opt ani *hibridii*¹ și descendenții lor, proveniți din încrucișarea a doua forme bine deosebite în privința caracterelor, observând repartiția unuia sau altuia din caractere în generațiile următoare.

Mult timp însă rezultatul cercetărilor sale — comunicat la o obscură societate de naturaliști din Brno — a rămas neapreciat de unii savanți, ca *Naegeli*, sau complet ignorat de alții, ca *Darwin*, căruia desigur i-ar fi fost de mare folos.

Pentruca cercetările lui Mendel să atragă atenția lumii științifice a trebuit să intervină adepții noii orientări a doctrinei transformiste — cercetătorii experimentali.

În adevăr după 35 de ani, opera lui Mendel e scoasă din uitarea nemeritată în pragul veacului al XX-lea de către trei botaniști: olandezul *de Vries*, cehul *Tschermak* și germanul *Correns*,

¹ Prin *hibridi* se înțeleg descendenții ieșiți din încrucișarea a doi indivizi deosebiți unul de altul prin unul sau mai multe caractere.

care verifică exactitatea cercetărilor lui Mendel și-i atribuie importanța cuvenită. Ca un omagiu adus lui Mendel s'a dat numele de *mendelism* sau de *ereditate mendeliană* legilor stabilite de Mendel și dezvoltate apoi de alți cercetători.

Folosindu-ne de unele din exemplele lui Mendel vom urmări în numărul viitor în ce constau legile mendelismului.

Val. Pușcariu.

Importanța demografiei.

Demografia cu drept cuvânt se poate numi: contabilitatea capitalului uman al unui stat. Factori atât de importanți și caracteristici pentru viața și vitalitatea unui stat ca natalitatea, nupțialitatea, morbiditatea și mortalitatea, demografia îi ține în evidență și îi studiază prin metode statistice, stabilește relația acestor factori față de stările economice, sociale, politice, culturale, sanitare etc., adică studiază și analizează funcțiunile vitale ale unui stat.

Orice comerciant ori industriaș bun își conduce contabilitatea lui, își inventariază materialul și îl clasifică după o regulă oarecare corespunzătoare pentru scopurile lui, își înregistrează intratele și eșitele, activele și pasivele, își face bilanțul, trage concluziile din acest bilanț în cece privește modul de conducere pe mai departe a afacerilor.

Tot așa și un stat își are contabilitatea lui, oficiul demografic ori statistic, care inventariază capitalul uman al țării (recensământul), înregistrează intratele (noui născuții), eșitele (morții), activele (oameni sănătoși și viguroși), pasivele (oameni debili și bolnavi), face bilanțul: creșterea sau scăderea populației atât cantitativ cât și calitativ și trage concluziile pe baza cărora se iau dispoziții noi pentru complectarea lipsurilor și îndreptarea relelor din funcțiunile statului.

Bogăția unei țări nu zace nici în câmpurile ori pădurile ei întinse, nici în minele ori fabricile ei, ci în bărbații, femeile și copiii ei sănătoși, viguroși și fericiți. Prin urmare din punctul de

vedere al statului ori națiunii un om sănătos valorează mai mult ca unul bolnav sau cu defecte, un tânăr în mod potențial mai mult ca unul bătrân, un căsătorit mai mult ca unul necăsătorit.

Prin urmare în oficiul de contabilitate a capitalului uman a statului, în birourile statistice ori demografice sunt înregistrate: numărul populației, distribuția lor după etate, sex, naționalitate, starea civilă, ocupațiune etc. Dar nu numai aceasta este ce ne interesează. Ne interesează dacă populația aceasta trăește în proporție mai mare în cartierele congestionate ale orașelor ori pe plaiurile întinse ale satelor, ne interesează situația lor culturală, economică, sanitară bolile de cari suferă și moare etc. Datele aceste interesează statisticianul, medicul, istoricul, sociologul și economistul și în fine pe oricine care se interesează de soarta și viitorul statului ori națiunii la care aparține.

Cu ajutorul acestor date se pot observa și explica fenomene, cari altcum scapă atenției, se pot demonstra influințele unor fenomene asupra celorlalte, se poate stabili corelația între anumite fenomene, se pot compara situațiuni sanitare, culturale, economice între diferite regiuni din aceeaș țară, între diferite orașe și sate etc.

Pentru aceasta trebuie să se facă recensământul la fiecare zece ani (la noi nu s'a făcut de 14 ani), se declară nașteri, boli, cazuri mortale etc.

Să încercăm se analizăm aceste date demografice referitor la România și se facem comparația ei cu alte țări.

După „Statistica anuală a României pe 1925“ populațiunea României pe anul 1925 a fost de 17,153.936, pe o suprafață de 294.967 km².

Distribuția acestei populațiuni pe divisiuni istorice este următoarea :

	Populația	Suprafața în km ²	Numărul locui- torilor pe km ²
Vechiul regat	7,897.311	137.903	57
Transilvania	5,487.966	102.200	53
Basarabia	2,956.934	44.422	66
Bucovina	811.725	10.442	77
România întregită	17,153.936	294.967	58

Pentru comparație las se urmeze datele referitor la câteva țări din Europa :

Țara	Populația	Suprafața în km ²	Numărul locui- torilor pe 1 km ²
Franța	39,403.000 (1921)	550.986	72
Germania	61,440.000 (1921)	472.082	127

Țara	Populația	Suprafața în km ²	Numărul locui- torilor pe 1 km ²
Anglia și Wales	44,195.000 (1921)	344.212	181
Italia	38,886.000 (1921)	310.122	125
Polonia	27,375.000 (1921)	386.479	71
Cehoslovacia	13,602.000 (1921)	140.485	97
Jugoslavia	12,017.000 (1921)	247.916	48
Ungaria	7,946.000 (1921)	81.825	87
Austria	6,526.000 (1923)	83.833	78
Belgia	7,462.000 (1920)	30.488	245
Olanda	6,977.314 (1921)	34.186	204
Grecia	5,040.000 (1920)	128.700	39
Bulgaria	4,861.000 (1920)	105.324	46
România	17,153.000 (1925)	294.967	58

Cifrele de mai sus sunt destul de elocvente. Densitatea populației nu este mare, ba chiar mică în comparație cu ceea din Belgia, Olanda, Anglia etc.

Timp îndelungat este încă loc în România pentru o creștere naturală a populației și bazându-ne chiar numai pe propriile noastre resurse, pericolul suprapopulației încă nici pe de parte nu ne amenință.

(Va urma)

Dr. M. Zolog.

Ce este puericultura?

După exemplul Apusului se vorbește și la noi, încă dinainte de războiul mondial, despre puericultura. Dela războiu încoace problema este tot mai mult agitată, și decurând am ajuns să i se ceară un rol aparte, bine definit, în învățământul medical și în activitatea caritativă. Păcat numai că importanța ei se judecă mai mult după interesul personal și terenul de validitate pe care l-ar putea asigura unora. Dar problema ei este de o însemnătate vitală pentru Stat și se impune prin necesități reale, de o valoare generală. Puericultura este menită să lupte împotriva unor rele, din cele

mai mari, ce bântue țara noastră. Activitatea pe acest teren se indică din ce în ce mai imperativ și nu poate oscila după interesele individuale ale nimănuia.

Puericultura este igiena și asistența infantilă. Datoria ei este de a servi cu măsuri individuale și cu deosebire sociale buna dezvoltare a copiilor. Țânta ei principală este de a asigura din germen viața copilului și de a-i pregăti un mediu corespunzător dezvoltării lui. În acest scop ea caută să apere pe viitorii părinți de noxele ce ar deteriora generațiile următoare, ca sifilisul, tuberculoza și alcoolismul mamei ori ale tatălui. Iar pentru dezvoltarea de după naștere a copilului ea luptă pentru asigurarea creșterii lui în familie, adecă mediul, unde singur condițiile optimale ale evoluției sale se pot intensifica la maximum.

Dar aceste mijloace ale puericulturii, cerințe fundamentale pentru asigurarea scopurilor pe cari le urmărește, sunt postulatele esențiale ale igienei națiunii. Într'adevăr această doctrină cere: a) scutirea familiei de infecțiile și intoxicațiunile, cari ar putea să dăuneze odraslele nevinovate de păcatele, ori greșelile părinților; b) exclude posibilitatea de procreațiune a celor ce prin defectele lor ereditare ar continua valori din ce în ce mai inferioare; c) selecționează pentru procreare elementele superioare și sănătoase; d) combate mortalitatea infantilă; e) împiedecă, prin reglementarea imigrărilor un amestec nedorit de rase și f) asigură o educație conform preceptelor igienei de rasă, adecă o dezvoltare individuală eugenică (Moldovan).

În consecință igiena națiunii punând în primul plan problema familiară, considerând familia ca nucleul unui popor și căutând să asigure din germenii cele mai bune condițiuni de sănătate copilului, a cărui dezvoltare de mai târziu în familie o garantează cu cele mai efective măsuri, luptă pentru principiile fundamentale ale puericulturii. *Puericultura este ramura, care caută să realizeze unele detalii din fântele urmărite de igiena națiunii, și anume detaliile ce privesc exclusiv vrâstele din copilărie.*

Metodele și mijloacele de realizare a scopurilor ce ea și le impune variază după diferitele etape și vrâste. Altele sunt măsurile prenatale de a asigura viitoarea viață și altele ce trebuie luate după naștere. Chiar înainte și după naștere avem diferite categorii. Astfel puericultura se împarte în preconcepțională, prenatală și postnatală. Partea cea mai vastă, o formează aceasta din urmă, care iarăș diferă, ca aspect, program și organizație după vrâstele de cari se ocupă, divizată fiind după prima, a doua și a treia copilărie.

Evident dacă activitatea pe terenul puericulturii este febrilă în Apus, atât mai mult este indicată la noi. Suntem în mod regretabil în primele locuri ca mortalitate infantilă în Europa și din cauza ei progresul numeric este inferior unor țări cu o natalitate mai scăzută ca a noastră. Suntem inferiori sub acest raport chiar Sârbilor și Bulgarilor, cât și altor popoare învecinate. Puericultura va trebui să învețe poporul nostru la o mai bună prețuire a noilor vieți, cât și a sănătății și prosperării copiilor noștri.

Docent Dr. Gheorghe Popoviciu.

Combaterea boalelor venerice.

Este incontestabil că în practică s'a ajuns deja la o reconciliere a reglementarismului și abolitionismului. Vechii dușmani, cari și azi își dispută inverșunat dreptul de existență, cari se ironizează reciproc și se combat unde numai se dă ocaziunea, după scenă de mult și-au dat mâna, ajungând la o formulă de împăcare și salvând aparența prin mici deosebiri, cari și ele vor trebui nivelate. Căci, este evident, realitatea este una și aceeași, ei trebuie să se conformeze măsurile de combatere și nu anumitor construcții speculative, dictate de sentiment. Azi în practică nu mai e atât vorbă de deosebiri de principiu, ci de deosebiri de sinceritate.

Vechiul reglementarism brutal moral-polițienesc, dictat de ură, s'a transformat într'un reglementarism medical-igienic, care recunoaște prostituția ca meserie, o urmărește pe ea în primul rând ca sursă de infecțiune, impune controlul medical obligator și tratament forțat în caz de nevoie, rezervează control și tratament pentru medici ori instituțiuni oficiale, încearcă însă a generaliza măsurile de profilaxie și posibilitățile de tratament.

Abolitionismul integral, datorit unui sentiment de generozitate și nu rațiunei, desființează prin o trăsătură de peană prostituția, contestă dreptul Statului, de a face o deosebire între femeie și bărbat, atunci când e vorbă de măsuri restrictive, decretează aici dreptul fiecăruia, de a dispune liber de corpul său și desființează

în consecință măsurile de control și tratament obligator adresate prostituției. În practică însă și acest sistem a trebuit se facă o serie de concesiuni. Oricât de supărător ar fi, prostituția există și va exista. Mai mult chiar, ea trebuie să fie supusă unui tratament special ca izvor de infecțiune și nu se poate admite în aceasta privința egalizarea între bărbat și prostituată, și cu atât mai puțin între aceasta și o alta femeie. Prostituta este un izvor concentrat de infecțiune, ea poate periclita în timp de 24 ore zeci de persoane și aceasta continuativ. Mai mult încă, prostituata este în aproape 50% a cazurilor desechilibrată nu numai din punct de vedere sufletesc, ci și mintal. Cine — om sănătos la minte — mai poate avea curajul, de a trece într'un cavalerism orb peste aceasta realitate și a scoate prostituția de sub regimul special impus în interesul obștesc.

De fapt nici abolitioniștii nu o fac. Ei sunt generoși față de prostituate, ignorându-le dar iau măsuri restrictive față de persoane în special expuse la contractarea de boale venerice. Ei nu admit, Doamne ferește, știrbirea libertății personale sacrosancte prin control obligator și tratament forțat, dar legiferează aceleași măsuri față de „anumite persoane“ deosebit de periculoase ca surse de infecțiune. Ei sunt scandalizați de existența carnetului prostituatei publice, dar introduc fișa sanitară, care se ușureze controlul etc. În loc să se vizeze direct prostituata, se vorbește de barbieri, coaferi, personalul restaurantelor, îngrijitoare etc. ca persoane în special expuse infecțiunii și supuse deci unui tratament special și numai ca din întâmplare se amintește vag și de persoane, cari își petrec în mod obișnuit viața în localurile de noapte, ori chiar de persoane, cari pe strada sau în case de întâlnire provoacă la raporturi sexuale.

În fine pentru practică esențial ar fi rezultatul obținut, indiferent de forma în care se îmbracă dispozițiunile. Dar atât reglementarismul cât și abolitionismul în extremele lor va trebui se aparțină cât de curând istoriei, căci ele numai încercă, întunecă, ochiul legislatorului, care în loc să vadă limpede și să se lase condus de realitatea simplă și evidentă, este preocupat și impune soluții greșite.

Credem mai departe că este greșit, când se ia dispozițiunea, de altfel salutară, a tratamentului obligator pentru orice persoană atinsă de vre-o boală venerică, fără a garanta în mod efectiv posibilitatea realizării acestei dispozițiuni, ori pe de altă parte, când controlul infecțiozității ca și tratamentul se lasă la discreția oricărui medic, indiferent dacă are competența și mijloacele a-le face

ori nu. A constata infecțiozitatea în cazuri de gonoreă cronică ori de sifilis, a stabili și executa tratamentul cel mai potrivit pentru a ajunge în minimum de timp la stingerea infecțiozității, recere cunoștințe speciale și resurse de laborator. Să nu se uite, că aici nu este vorba numai de un tratament în interes individual, ci de o măsură în interesul obștesc, a combaterii dușmanilor celor mai înverșunați ai generațiilor actuale și viitoare, când odată ar trebui să înceteze și brutalitatea dar și excesul de generozitate. Este vorba nu de a vindeca indivizi, ci de a depista și elimina cu energie surse de infecțiune.

O lege, care să corespundă scopului, nu se poate baza pe speculațiuni teoretice ori sentimentale oricât de minunate ar fi, ea trebuie să fie dictată de realitate,

să se bazeze pe indicațiunile precise și controlate ale științei și experienței,

să fie imediat aplicabilă.

Or știința, ca și indeosebi practica ne arată, că centrul de acțiune în combaterea boalelor sociale, deci și a veneriilor, nu poate fi altul decât dispensarul ori ambulatorul policlinic, că aceasta combatere nu este o chestie numai sanitar-administrativă, care să-o poată conduce un oficiu administrativ, fie chiar și acela al medicului județean, ci o problemă tehnică, rezervată în conducere, control și executivă specialistului.

Dar știința și practica deopotrivă ne mai spune, că boalele venerice sunt boale sociale, determinate în răspândirea lor generală nu atât prin particularitățile microbilor, ci prin lipsa rezistenței morale, a răspunderii social-biologice. Contactul sexual impur nu se va împiedeca ori purifica nici prin măsuri drastice, impuse, nici prin indiferență generoasă ci în primul rând prin rezistența morală și sentimentul de răspundere socială, prin colaborarea conștientă a individului. Combaterea veneriilor este în primul rând o problemă educativă și igienică-medicală și la urmă de tot administrativă. O lege care nu ține cont de acest adevăr și încearcă rezolvirea problemei aproape numai pe cale administrativă, este ab ovo condamnată la insucces.

I. Moldovan.

Inființarea unui Institut de Igienă și Sănătate publică.

Ministerul sănătății publice a depus un proiect de lege pentru inființarea unui Institut de Igienă și Sănătate publică în București și în dependență de acel Minister. Expunerea de motive indică scopul noului Institut în formarea de specialiști tehnici și administrativi și în studiul problemelor sanitare și medico-sociale, relevând necesitatea, ca aceste studii să fie acomodate nevoilor noastre sanitare. Proiectul ca atare este scurt, dispune, ca Laboratorul de Igienă al Facultății de Medicină din București să se încorporeze în noul institut, înșiră domeniile, pe cari le va îmbrățișa noul institut, uitând de igiena școlară, creiază o situațiune de profesor agregat definitiv pentru subdirectorul institutului și spune, că învățământul predat în institut va fi de următoarele 3 categorii: 1. învățământ de specializare pentru absolvenții Facultății de Medicină, ori medici pentru a obține diploma de specialist în igienă și sănătate publică; 2. învățământul sanitar pentru agenți sanitari, infirmiere vizitatoare etc. și 3. învățământul universitar propriu zis. Încă câteva articole se referă la personalul și fondurile institutului, a cărui organizare și funcționare se va preciza printr'un regulament special.

Nu avem intenția, de a face istoricul acestei vaste și importante probleme la noi în țară, dar ținem să accentuăm, că inființarea unui atare institut, care ar trebui să revoluționeze nu numai învățământul și studiul, dar și practica igienei la noi, trebuie bine gândită, ca să fie un real folos și nu eventual o piedecă a progresului. Necesitatea inființării unui atare institut ori mai bine a unui complex de institute este evidentă pentru oricine știe, că învățământul igienei în cadrele facultăților de medicină are de prezent menirea, de a da studenților numai elementele științei, noțiunile fundamentale mai mult în mod teoretic. Practica igienei nu se poate învăța, decât pe teren ori în instituțiuni practice în plină funcțiune. De aici postulatul, ca învățământul igienei în universitate să fie întregit prin stagii practice speciale. Nu vedem nici o piedecă, ca aceasta întregire să se facă având ca centru institutul universitar de igienă și nu vedem nici un inconvenient, de a se face chiar și specializarea în igienă în acest fel cu singura condițiune, ca institutul de igienă al facultății de medicină să-și lărgească cadrele, să-și aprofundeze și specificizeze organizația și să aibă la dispoziție terenul de demonstrații practice și instituțiile

practice recerute. Aceasta soluție ar avea un avantaj deosebit prin faptul, că nu ar suferi partea științifică generală care progresează mai greu într'o atmosferă de răspundere practică imediată. În atari condițiuni, nu vedem necesitatea unui institut de igienă în dependență exclusivă de Ministerul Sănătății publice și nu putem pricepe, cum o facultate de medicină poate ceda atât de ușor un institut, care trebuie se fie o parte integrantă a ei.

Altele au fost însă motivele, cari m'au determinat de mult, să insist pentru crearea unui complex de institute tehnice sub titlu de școală ori academie biopolitică pe lângă Ministerul Sănătății publice. Acest minister, a cărui activitate până în prezent este — ca și a serviciilor sale — în mod dominant administrativă, trebuie să devină un minister tehnic și serviciul sanitar un serviciu tehnic. Altfel el nu poate evolua în raport cu necesitățile reale ale țării și nu se poate conforma indicațiunile categorice ale științei. Așa se motivează, pentruce acele necesități nu sunt studiate și cunoscute și că realizările practice a rămas cu zeci de ani în urma progresului științei în anumite domenii. Așa se pricepe pentruce legile noastre din domeniul sănătății publice, ca și proiectul prezent, sunt alcătuite după modele streine, fără raport la situațiunea și necesitățile specifice nouă.

Institutele ori instituțiunile vizate de noi ar avea sarcina, de a studia acele necesități, de a urmări evoluarea lor, de a se lăsa îndrumate în concluzii, proiecte și opinii, indispensabile pentru activitatea ministerului, de indicațiunile practice, acomodând spre rezolvirea lor datele științei. Pentru acest scop însă personalul acelor instituțiuni va trebui să stea și el în serviciul practic, iar șefii instituțiilor vor trebui să fie îndrumătorii tehnici ai serviciului sănătății publice. Acele instituțiuni nu vor fi numai laboratoare, ci și dispensare model, spitale pentru boli contagioase etc. și vor avea la dispoziția lor nu numai pentru studii, dar și pentru învățământul realminte practic, întreg serviciul sănătății publice. Altfel cu greu se poate realiza ceea ce relevează și expunerea de motive: metode tehnice-științifice, adaptate condițiilor din țara noastră.

Sigur că este util a profita la înființare acestor instituțiuni de experiența făcută deja în alte țări. Dar principiile de bază și cadrele să fie dictate de necesitățile noastre în primul rând. Pierderea independenței în organizarea sănătății publice, impunerea de soluțiuni streine de nevoile noastre, oricât de moderne ar fi, se va răzbuna cu siguranță.

Indatoririle școalei.

Epoca școlarității este incontestabil epoca cea mai importantă, cea mai prețioasă și poate cea mai determinată în viața omului. Aceasta este epoca dezvoltării fizice, intelectuale și morale, când copilul se dezvoltă în adolescent, își schimbă mediul familiar cu caracter intim în mediul școlar cu caracter mai mult public, câștigă o serie de cunoștințe și impresii noi, i-se formează și modelează obiceiurile, mentalitatea și morala, în general după acele ale mediului ambiant. Aceasta este epoca celei mai mari sensibilități și susceptibilități față de toate influențele mediului extern, fie ele fizice ori psihice, și cari pot lăsa și chiar lasă urme favorabile or nefavorabile și de multe ori determinante atât asupra fizicului cât și asupra psihicului copilului.

Dată fiind importanța acestei epoci și dat fiind faptul că sub raporturile sociale și dacă vrem economice de azi, îndrumarea și modelarea dezvoltării fizice, intelectuale și în parte morale a copilului cade mai mult în sarcina școalei decât în sarcina familiei, care uneori nu poate, alteleori nu știe să facă aceasta îndrumare și modelare, chemarea și rolul școalei s'a îmbogățit cu o nouă și grea indatorire.

Școala este chemată să dea copiilor cunoștințele fundamentale necesare, cu cari înarmați pot lua lupta pentru existență în modul cel mai efectiv, școala trebuie să supravegheze și îndrumeze dezvoltarea fizică a copiilor, ca se devină cât mai sănătoși și mai viguroși, trebuie să le dea cunoștințele și să le formeze obiceiurile prin cari pot menține, apăra și perfecționa aceasta sănătate. Școala trebuie să armonizeze dezvoltarea calităților fizice, intelectuale și morale, cu un cuvânt calitățile biologice ale fiecărui elev. Școala trebuie se cunoască aptitudinile și însușirile fizice și psihice ale elevilor, trebuie să îndrumeze, să desvolte și să armonizeze aceste aptitudini și însușiri în așa fel, în-cât să producă maximumul atât cantitativ cât și calitativ și să stee fiecare la locul lui cel mai potrivit în viață.

Școala de azi își îndeplinește chemarea aceasta incomplect. Sistemul de azi cu tendința de uniformizare nu cunoaște și nu ia în considerare calitățile biologice variate ale elevilor, aplică formule fixe ori unde și oricând, nu ține cont de sănătatea și defectele copiilor, de capacitatea lor intelectuală, de aptitudinile și însușirile lor speciale și nici chiar de utilitatea celor propuse și învățate.

Azi elevii sunt considerați ca o massă pasivă, toți uniformi, fără individualitate, siliți să înmagazineze într'un anumit timp anumite cunoștințe.

Rezultatul îl vedem fiecare, este dezastruos: elevi slabi ca fizic, anemici, miopi, fără spirit de independență și inițiativă, încărcăți cu un bagaj de cunoștințe inutilizabile.

De sigur nu acesta este scopul școlii și nu acesta este interesul statului ori națiunii. Ca să ne ajungem scopul ideal: o îmbunătățire a calităților biologice în general și o selecționare a valorilor în special, trebuie să ne cunoaștem și apreciem calitățile și valorile și cunoscând acestea să ne reformăm și adaptăm metodele de educație, să schimbăm mentalitatea materialistă a oamenilor, să infiltrăm în fiecare simțul de responsabilitate față de sine însuși, față de familie ori față de națiune, ceea ce se poate face cel mai bine începând în epoca școlărității.

Dr. M. Zolog.

(Va urma.)

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Asistență socială.

Asistența socială este o știință nouă. Mai înainte nu exista noțiunea de asistență socială în sensul de economie socială. Totul se reducea la mila incidentală. Abia în a doua fază s'a organizat mila și s'a inaugurat epoca carității. Caritatea, având ca auxiliar *organizarea*. Practica a arătat, că discernând toate criteriile de ajutor și rezultatul economic al ajutorului dat, efectul carității poate fi măsurat. După ce s'au început cercetările în această direcție, s'a încercat aplicarea unui metod în opera de asistență, care să fie cât mai economicos și să dea maximul de rezultat. Din tendința aceasta s'a născut știința economiei sociale, ultima și cea mai modernă expresie a asistenței sociale.

Asistența socială modernă nu are la bază ideea de caritate. Caritatea este fundamentul sufletesc al asistenței sociale. Fundamentul social este economia. Bineînțeles în asistența socială practică nu se face deosebirea aceasta. Totul este contopit într'o uni-

tate indisolubilă. Teoreticește asistența socială nu este o știință nouă. În aplicarea ei practică însă uzează de metode cari dau întregii mișcări un aspect aproape revoluționar.

Ce este știința asistenței sociale? Fără a încerca o definiție pretențioasă, pot da ca o concluziune a vederilor mele personale următoarea definiție: Asistența socială este o știință născută din iregularitățile pulsației sociale, care crează condiții de deschilibru și dependentă socială și al cărei scop este de a normaliza sau ajuta pe cei căzuți în dependență socială.

Un individ, sau o familie este în dependență socială atunci, când din orice motive, fie morale (imoralitate, prostituție, criminalitate), fie sanitare (infirmitate fizică, boale și în special deschilibru mintal), fie economice (mizeria), fie sociale (excese de capitalism, exclusivism social, prejucii), nu este capabil să-și asigure condițiuni normale de existență. — Starea de dependență este incompatibilă cu mentalitatea unui cetățean cu demnitate și sănătos. De aici tendința modernă în statele civilizate și în special în Statele Unite — de a stabili gradul de inteligență și simț moral al celor avizați la asistență socială. Rezultatul de până aci arată clar, că în majoritatea cazurilor dependenții au suferit de defecte mintale. Aceasta constatare a dat naștere la un ram nou al științei sanitare: igiena mintală.

Cum lucrează asistența socială? Sistemul de caritate, exista numai ca o sistematizare a împărțirii fondurilor de milă. Dacă am lua fondurile, sistemul de caritate s'ar evapora. Asistența socială modernă se bazează pe fonduri, dar nu există numai pentru și prin ele. O asistență socială care se mărginește la distribuirea de fonduri este parasitară și neștiințifică. Ea usurpează un titlu, care nu-i se cuvine. Opera de contabilizare a fondurilor de milă poate fi o operație financiară sau de caritate, dar nu asistență socială. Vom reveni pe larg asupra acestui capitol în articolele viitoare. Vom aminti două idei la acest capitol. Prima este, că în statele, unde se face o asistență socială modernă, aproape 50% a cazurilor, cari se deferă organizării de asistență socială, se rezolvă în mod definitiv fără a se da un singur ban, și numai în restul cazurilor este nevoie de a se da și ajutor efectiv, aproape totdeauna în natură și numai excepțional în bani. Iar a doua este, că asistența socială nu se limitează la darea de ajutor incidental sau de rate viagere permanente, ci se ocupă de renormalizarea celor căzuți în dependență. Asistența socială nu urmărește să ajute prin ajutor bănesc pe cei lipsiți, ci de a pune în condiții normale și de a face *inde-*

pendenți pe acei, cari pentru moment din orice motive și-au pierdut independența, care le asigura un trai onorabil.

Consecvent ideii de economie socială se străduiește să obțină maximul de rezultat cu minimul de eforturi. Spre a putea fi cât mai utilă societății, asistența socială și-a îndreptat pașii spre ocrotirea familiei. Este stabilit, că ocrotirea familiei se face ceva mai greu decât ocrotirea individuală, totuși dă rezultate incomparabil mai bune. Familia *trebuie* concepută ca unitatea din care se compune societatea. Desechilibrul mamei sau al tatălui însemnează desechilibrul familiei. Și în majoritatea cazurilor cei asistați sunt asistați pentru considerațiile, ce le are asistența socială pentru copii. Asistând un membru desechilibrat al familiei, *prevenim* desechilibrarea viitoare a copiilor din familie. Profilaxia socială se face deci prin asistența socială, care se adresează la familie.

Asistența socială se ocupă de :

- a) Asistența familiară;
- b) Asistența grupurilor (aglomerațiunilor);
- c) Reforma și legislația socială.

Ne vom ocupa pe rând de fiecare din aceste capitole.

Veturia Manuilă.

Rolul femeilor în asistența socială a familiei.

Rolul biologic al femeilor a fost și este foarte mult discutat și interpretat. Lupta grea pentru existență scoate femeia din anturajul ei natural, din sânul familiei, aruncându-o în frământările brutale pentru existență, cari îi denaturează misiunea vieții și pentru care luptă în cele mai multe cazuri nu este înarmată cu rezistența fizică și nici cu capacitatea de acomodare necesară. Intrarea femeilor în diferite cariere publice le pune în conflict acut cu legile naturii. S'a putut stabili, că femeile intrate în industrie, au un număr mai redus de copii și în acelaș timp au o mortalitate mai mare. Femeia care este exploatată în mod nemilos în fabrică, nu mai poate avea energia necesară pentru îngrijirea familiei ei, iar

pe de altă parte fizicul mai delicat feminin suferă sub povara muncii grele fizice, un surmenaj, care le face incapabile de a naște copii viguroși și sănătoși. Participarea femeilor în lupta pentru existență în afară de cămin, va duce fatal la degenerarea rasei, la reducerea capitalului uman atât ca număr cât și calitativ.

În statele unde industrializarea femeilor se face în masă, se observă o reacție din partea statului, care vrea să protejeze familiile și să readucă femeia la căminul ei, făcându-i înlesniri ca să se poată dedica menirii ei naturale.

Dacă din motive economice femeia este silită să se întreprindă într-o profesiune, poate avea mai frumoase perspective de validitate pe două terenuri, unde intervenția ei este nu numai naturală, ci chiar indispensabilă: educația și asistența socială. Din punct de vedere eugenic, aceste sunt de o importanță atât de capitală, încât cu drept cuvânt putem spune, că viitorul unei națiuni zace în mâinile sexului feminin.

Asistența socială se ocupă de anormali și de cei dependenți, cari fie din lipsă de educație, fie din motiv psihic ori fizic, sunt incapabili de a se acomoda vieții normale.

Un exemplu va demonstra mai bine.

Femeia V. R. de 37 ani a rămas văduvă cu 5 copii, dintre cari fetița cea mai mare era de 14 ani. După moartea tatălui ei în lipsă de câștig, această fetiță a fost silită să se angajeze ca vânzătoare la un magazin și să contribuie la întreținerea familiei. Leafa ei împreună cu câștigul mamei abia ajungea pentru hrana familiei; de îmbrăcăminte nici vorbă nu putea fi. Trebuie să recurgă la asistență socială. Prima grijă a vizitatoarei trimise pentru cercetare va fi să cunoască adevărata situație a familiei, pe urmă să sondați de unde și cum ar putea procura ajutorul în modul cel mai economic pentru asociația asistenței sociale și mai avantajos pentru familie. Vizitatoarea observă inteligența fetei și dragostea ei pentru o ocupație mai intelectuală. Raportează autorității de asistență, care dispune ca imediat să o înscrie la un curs de seară de dactilo-și stenografiat, și îi închiriază o mașină ca să poată face exerciții în timpul ei liber. În curs de 6 luni fetița este formată și prin concursul Dnelor din societate, cu cari fiecare asociație de asistență socială este în contact, își află un post cu o retribuțiune dublă față de leafa ei de până aci. Astfel familia are un ajutor, pe care se poate baza, până când ceilalți copii vor ajunge la câștig.

Un caz de o altă natură, este cazul lui Ion P. de 32 ani, muncitor la minele de cărbuni, bolnav de tuberculoză deschisă. Dintre 6 copii minori, unul are tuberculoză osoasă, iar unul e infectat la ochi. Femeia gravidă, lucrează cu ziua ocazional. Locuiesc toți într-o singură cameră, bucătăria fiind comună cu vecinul. Vizitatoarea îngrozită de situația familiei l'a internat imediat pe Ion într'un sanator al statului, la fel și pe copilul infectat, iar pe cel infectat la ochi l'a dus la un specialist, care prin un tratament îngrijit a reușit să-l salveze de orbire. S'a îngrijit ca să se desinfecteze casa și a dat lămuriri mamei cum să-i îngrijască pe copii, să doarmă tot cu ferestrele deschise, să stea cât să poată de mult la aer și să bea lapte mult. A învățat-o cum să facă mâncări economicoase și totuși nutritive, cum să se îngrijască pe sine și să se prepare pentru naștere. A făcut cazul cunoscut unei doamne, soția unui inginer dela mine, care prin influința sa a reușit ca să-l facă pe I. P. păzitor de noapte la mine, ca să

aibă o slujbă mai ușoară și la aer dacă se va reintoarce din Spital. Tot vizitatoarea a reușit să trezească mila și interesul unei rude de a lui I. P., care fiind gospodar, a luat asupra sa sarcina de a-i aproviziona cu lapte gratuit până va putea el singur să și-l procure. Economia ce s'a făcut prin salvarea lui I. P. și a copiilor bolnavi, nu este numai aceea că l'a făcut iar capabil de muncă și de a-și susține familia, ci că a salvat de infecție numeroase alte persoane producătoare, prevenind de a fi suportați de alții.

Asistența socială azi nu mai este chestiune de milă, ci de economie națională.

Principiul ei fundamental este profilaxia, întocmai ca la medicină. Până când însă în medicină unitatea cu care se lucrează este individul, în asistența socială unitatea este familia. Din punct de vedere al capitalului uman, familia reprezintă o valoare permanentă, iar individul o valoare trecătoare, redusă. Individul interesează numai ca să nu atace integritatea și echilibrul familiei.

De aici tendința în asistența socială de a conserva integritatea familiară, chiar cu mari sacrificii, și de a nu trimite copii orfani în orfelinate închise, ci de a-i plasa în familii, ca să crească în mediul natural familiar. În Statele Unite o mamă văduvă cu mai mulți copii este literalmente suportată ani întregi de organizațiile de asistență numai pentruca să se asigure integritatea familiei.

Deja în veacul al XVIII. scoțianul Robert Chalmers, marele reformator al asistenței sociale a prevăzut importanța protecției familiei, spunând ca nici odată să nu se dea ajutor singuratecilor, când sunt atâtea de făcut pentru binele public. Ideile lui reformatoare însă n'au prea fost înțelese, deși în urma lui în Anglia s'a pornit o acțiune cu caracter profilactic prin fondarea mai multor școli, locuri de joc pentru copii, parcuri, băi publice și în special zidirea caselor de locuit sanitare pentru săraci. Pe la începutul veacului XIX. s'a început munca activă din inițiativa și sub conducerea celebrei Octavia Hill, fondatoarea „settlementelor“, niște case cu locuințe confortabile pentru săraci.

Veturia Manuilă

Sora de ocrotire.

Atunci, când în anul 1919 s'a creat la noi instituțiunea sorei de ocrotire, s'a făcut ca simplu și cel mai potrivit răspuns la o necesitate ardentă specifică nouă, fără a avea înaintea ochilor modele streine și fără a fi îndrumați ori tulburați de niceun fel de tradiție. S'a creat sora de ocrotire integrală, ca un auxiliar indispensabil atât de asistență medicală, igienică, cât și de asistență socială a familiilor interesate, având ca rol dominant educațiunea în aceste domenii.

În streinătate instituțiunea acestui auxiliar a luat o dezvoltare deosebită, specializată după diferitele forme de asistență. S'a creat infirmiere vizitatoare (infirmiere visiteuse, visiting nurse) cu îndatorirea de a controla și ajuta executarea precisă a prescripțiunilor medicale la domiciliul bolnavului, apoi vizitatoarea de igienă (visiteuse d'hygiène, Public Health nurse), pentru a interveni la domiciliu în caz de boli infecțioase și pentru a garanta salubritatea locuinței, și asistenta socială (asistente sociale, social worker) care are să inițieze și să facă asistența socială a familiei ajunsă în dependență. În cadrele acestor grupuri s'a mai specializat surori pentru asistența în tuberculoză, în ocrotirea copiilor, în igienă școlară și așa mai departe.

Cu toate avantajile unei atari specializări, ea prezintă inconveniente atât de serioase, încât în streinătate, și anume atât în Statele Unite, cât și în Germania, de câțiva ani deja se agită serios problema, dacă nu ar fi mai consult de a crea un tip unitar, integral de soră de ocrotire. Acest tip fundamental și general sigur nu va împiedeca, ca în anumite condițiuni, urbane îndeosebi, să intre în funcțiune și surori specializate.

Este bine, ca deosebirea între sora noastră de ocrotire și tipurile deosebite de vizitatoare și asistente să fie odată cunoscută și să nu mai abandonăm de dragul unei nomenclaturi streine și din aversiune față de o creațiune românească, nu numai numele de soră de ocrotire, ci și o concepție proprie asupra îndatoririlor ei, așa cum ni se impune prin cerințele specifice nouă.

I. Moldovan.

Ședința secției medicale și biopolitice din 16. I. 1927

Secretarul secției, Dl *Dr. Spârchez*, raportează asupra activității secției în ultimele 6 luni și relevă ca manifestări mai importante: 1. Continuarea bibliotecilor secției, anunțând pentru timpul proxim apariția broșurilor asupra boalelor venerice de Dl *Prof. Tătar*, asupra alcoolismului de Dl *Prof. Nițescu*, asupra boalelor infecto-contagioase de Dl *Doc. Dr. Goia* și asupra îngrijirii copiilor de sin de Dl *Doc. Dr. Iancu*; 2. Conferințele de perfecționare pentru medici, ținute cu concursul Domnilor profesori ai Facultății de Medicină din Cluj asupra problemei tuberculozei în 1—8 Iulie 1926 în Cluj; 3. Participarea efectivă a secției la adunarea generală a „Astrei” din Zalău; 4. Excursia reprezentanților secției la Chișinău și Orhei.

Dl cassier al secției, *Dr. Hângănuș*, raportează asupra mersului casei în decursul ultimului an, cerând verificarea gestiunei.

Dl președinte *Prof. I. Hațiegan* expune programul de activitate pentru anul 1927, anunțând ținerea unui ciclu de conferințe asupra factorilor determinanți ai evoluției biologice a capitalului uman la Cluj, ținerea unui ciclu de conferințe pentru medici asupra sifilisului, la Cluj în luna Iulie a. c., înzestrarea a lor 8 cercuri culturale cu material complet (serii de diapozitive și câte-un aparat de proiecțiune) pentru 7 conferințe, vizitarea cercurilor culturale prin conducerea secției (*Prof. Hațiegan*, *Prof. Iacobovici* și *Prof. Moldovan*), pregătirea unei expoziții de igienă cu ocazia adunării generale viitoare la Chișinău, organizarea secțiilor feminine și de educație fizică în conformitate cu hotărârea adunării generale din Zalău, având asigurat în acest scop concursul efectiv al Doamei *Maria Baiulescu* din Brașov și al Dlui *Prof. Tătar* din Cluj și în fine apariția **Buletinului eugenic și biopolitic**.

La ședință a luat parte și colegii din provincie Dnii: *Dr. Căliman* Brașov, *Dr. Cosma* Arad și *Dr. Vlad* Mediaș.

Ședința plenară a secțiilor literare și științifice,

ținută în aceeași zi, prezidată de Dl *Prof. Bogdan-Duică*, reprezentat fiind comitetul central al „Astrei” prin Dl vicepreședinte *Dr. Preda*. S'a primit propunerile pentru întregirea secțiilor cu membrii noi activi și corespondenți, s'a discutat bugetul secțiilor pentru anul 1927, Dl vicepreședinte *Dr. Preda* anunțând, că comitetul central va pune la dispoziția secțiilor suma de Lei 1.000.000, care se va distribui conform cu hotărârea președinților secțiilor, întruniți în ședință; s'a primit un raport pentru desființarea secției tehnice, iar Dl *Dr. Preda* a expus necesitatea și modalitățile unei reorganizări a „Astrei” în scopul de a garanta o activitate mai rodnică. Acest din urmă raport, privind o problemă prea vastă și prea importantă, ca se poate fi discutat și judecat imediat, s'a hotărât, se fie tipărit și distribuit secțiilor pentru studiu și deliberare.